

In Memoriam W. Brantsma

Op 12 mei 1967 overleed, 81 jaar oud, de oud-opperhoutvester en jagermeester van H.M. de Koningin: W. Brantsma. Geboren 20 februari 1886 te Leiden koos hij na zijn H.B.S.-opleiding niet de militaire loopbaan van zijn vader, maar ging bosbouw studeren aan de toenmalige Rijks Hogere Land-, Tuin- en Bosbouwschool te Wageningen.

Na het beëindigen van zijn studie werd hij door Prins Hendrik in 1912 als adjunct-houtvester op Het Loo aangesteld en op 1 januari 1913 tot koninklijk houtvester benoemd in de houtvesterij „Gortel”.

Lang heeft dit beheer toen niet mogen duren, want al heel gauw pakten

zich ook boven ons land de donkere oorlogswolken samen en toen in 1914 de mobilisatie werd afgekondigd, werd ook Brantsma onder de wapenen geroepen. Vier volle jaren heeft hij als luitenant bij de vestingartillerie het land gediend.

Na de mobilisatie begint hij aan zijn eigenlijke bosbouwkundige loopbaan. Van 1918 tot 1946 heeft hij met enige onderbrekingen — o.a. twee jaar gijzeling te St. Michielsgestel — het beheer gevoerd over de houtvesterij „Gortel”. In 1946 werd hij door Koningin Wilhelmina tot haar opperhoutvester benoemd, maar toen hij, na 42 jaar dienst, in 1954 werd gepensioneerd, brak voor hem de rust echter nog niet aan, want toen in 1958 de

beheerder van de koninklijke landgoederen onder Wassenaar en Voorschoten overleed, verzocht Prinses Wilhelmina hem het beheer over dit \pm 450 ha grote landgoed voorlopig op zich te nemen. Dit „voorlopige” beheer duurde ruim vijf jaren.

Brantsma heeft echter ontegenzeggelijk op het Loo zijn onuitwisbaar stempel gedrukt. In die aparte en besloten wereld heeft hij diep wortel ge-

schoten. Hoe heeft hij daar de Veluwe bossen in de loop der jaren zien veranderen! Toen hij in 1912 op Het Loo kwam, waren alleen al in de houtvesterij „Gortel” nog honderden ha heide aanwezig, die nog moesten worden ontgonnen en met dennen beplant.

Hij heeft de heideploeg, bespannen met een zestal ossen, weldra zien vervangen door de stoomploeg, welke op zijn beurt eveneens plaats moest maken voor de voorloper van onze huidige landbouwtrekker. De miljoenen geplante dennetjes heeft hij langzamerhand zien opgroeien tot een machtig woud, dat ieder jaar meer hout opleverde. De eekschiller verdween in de loop der twintiger jaren, maar een verlies was dit niet, want de eikenhakhoutbossen bleken zich bijzonder te lenen tot hervorming in opstanden van japanse lariks en douglas.

Brantsma is de geestdriftige leerling geweest van Van Schermbeek en Erdmann en later van Houtzagers, op wiens gezag hij de amerikaanse eik in grote overvloed op Het Loo introduceerde, vooral als onderzaaiing in de oudere grovedennenopstanden, waarvan het strooisel verzuurde en zonder bladmenging niet tot vertering zou kunnen komen. Nog komt de amerikaanse eik in grote hoeveelheid op Het Loo voor, vooral in zuivere opstanden en in menging met de douglas, die daardoor stormvast wordt gemaakt.

Brantsma had een ruime belangstelling voor alles wat de bosbouw betrof, zo ook voor het verenigings- en organisatie-leven buiten de eigen werkkring. Van onze Bosbouw Vereniging was hij al heel gauw lid ¹⁾ en van 1929—1934 zien wij hem als lid van het bestuur, waarin hij in 1939 terugkeert. In 1944, toen hij na een 5-jarige periode normaal had moeten aftreden, werd hij wegens zijn gijzeling opnieuw benoemd en werd vrij spoedig daarna in 1946 ondervoorzitter. Van 1948—1953 was hij afgevaardigde van de vereniging in de Commissie tot herziening van de Boswet 1922, totdat deze commissie werd opgeheven.

Wat het Bosbouw Tijdschrift betreft heeft Brantsma slechts enkele artikeltjes geschreven, maar wel refereerde hij lange tijd (\pm 1932—1945) de „Allgemeine Forst- und Jagd Zeitung”, waarbij een algemene bosbouwkundige belangstelling bleek — vooral houtteelt en bosbescherming —, met daarnaast — hij was ook Jagermeester van H.M. de Koningin — vooral veel over de jacht.

Brantsma was een van de laatsten van een thans vrijwel verdwenen generatie. Stiptheid, correctheid en stijl alsmede een groot gevoel voor rechtvaardigheid kenmerkten hem. Aan zijn personeel stelde hij hoge eisen, maar nog hogere eisen stelde hij aan zich zelf. Hij was het type van de Fries, die zich moeilijk geeft en zijn gevoelens steeds voor zijn medemensen trachtte te verbergen. Hoe gevoelig hij echter wel was, hebben wij in zijn latere levensjaren ondervonden, toen hij zich niet meer schaamde openlijk zijn gevoelens bloot te geven.

Allen, die met hem hebben samengewerkt en hem hebben leren kennen,

¹⁾ Merkwaardig is het dat hij toen op 4 september 1913 werd vermeld als „Ambtenaar bij de Koninklijke Houtvesterijen”. Red.

zijn dankbaar, dat hij ons levenspad heeft gekruist. Hij is ons in velerlei opzicht een voorbeeld geweest. Vooral wij hier op Het Loo zullen ons Willem Brantsma blijven herinneren als iemand, die in hart en nieren bosbouwer was, maar daarnaast ook als iemand, die veel van de mensen hield.

E. REINDERS

Ir F. W. Burger zeventig jaar

Op 14 augustus vierde ons erelid F. W. Burger zijn zeventigste verjaardag. In verband met het feit dat hij dan als redacteur 45 jaar de pen hanteert, waarvan 36 jaar voor het Nederlands Bosbouw Tijdschrift, is deze mijlpaal der sterken voor de redactieleden aanleiding om een overzicht te geven van zijn redactionele loopbaan.

De heer Burger werd geboren uit een geslacht dat zich reeds enkele generaties zowel in mannelijke als vrouwelijke linie met biologie, zowel in onderzoek als onderwijs, had beziggehouden. Zijn grootvader van moederszijde

was de Leidse hoogleraar in de biologie prof. Suringar. Van vaderszijde was de grootvader naast leraar Wis- en Natuurkunde en naast het directeurschap van de HBS te Leeuwarden, door ontbreken van een leerkracht, ook leraar in de natuurlijke historie.

Twee van diens kinderen werden biologen, maar de vader van de heer Burger die dit oorspronkelijk ook van plan was werd door zijn ouders overgehaald om oude talen te gaan studeren. Hij werd bibliothecaris van de Universiteit van Amsterdam.

De heer Burger werd in deze stad geboren en groeide hier op. Zijn aanraking met de natuur werd echter zo sterk gestimuleerd door zijn familie dat ook hij zich reeds op de HBS tot een bekwaam veldentomoloog ontwikkelde.

Zijn studiekeuze, aanvankelijk gericht op de biologie, verplaatste zich door zijn angst om leraar te moeten worden en door zijn praktische instelling naar Wageningen. Ook heeft daar wellicht onbewust toe meegewerkt het geregelde